

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudkyň JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Zory Šmolkové ve věci

žalobce: **I.M.**

t. č. Věznice Heřmanice, sídlem Orlovská 670/35, 713 02 Ostrava
zastoupený Mgr. Petrem Kazderou, advokátem
sídlem Jiráskovo náměstí 159/10, 702 00 Ostrava

proti

žalovanému: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Heřmanice**
sídlem Orlovská 670/35, 713 02 Ostrava

o přezkoumání rozhodnutí vrchního komisaře Věznice Heřmanice ze dne 8. 9. 2016
č. j. VS – 14705 – 168/ČJ – 2016 - 803532, ve věci uložení kázeňského trestu

takto :

- I. Rozhodnutí vrchního komisaře Věznice Heřmanice č. j. VS – 14705 – 168/ČJ – 2016 – 803532 ze dne 8. 9. 2016 a rozhodnutí speciálního pedagoga Věznice Heřmanice č. j. VS – 14705 – 168/ČJ – 2016 – 803532 ze dne 2. 9. 2016 se **zrušují** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit na náhradě nákladů řízení žalobce České republice na účet Krajského soudu v Ostravě č. 19-4123761/0710, VS: 2233013816 částku, jejíž výše bude stanovena v samostatném usnesení.
- III. Žalovaný je **povinen** zaplatit České republice na účet Krajského soudu v Ostravě č. 3703-4123761/0710, VS: 2233013816 soudní poplatek za zahájení řízení ve výši 3 000 Kč a soudní poplatek za přiznání odkladného účinku žaloby ve výši 1 000 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se svou žalobou doručenou ke Krajskému soudu v Ostravě dne 19. 9. 2016 domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 9. 2016 č. j. VS-14705-168/ČJ-2016-803539 o stížnosti žalobce proti kázeňskému trestu, který mu byl uložen dne 2. 9. 2016 speciálním pedagogem Mgr. M. M. Současně žalobce navrhl zrušení prvostupňového rozhodnutí.
2. Žalobce předně namítl porušení dvojinstančnosti řízení, spočívající v tom, že žalovaný vystavěl své rozhodnutí na jiných argumentech než orgán I. stupně, takže vzal žalobci možnost se s nimi vypořádat.
3. Dále namítl nesprávné hodnocení svědeckých výpovědí. Tři svědci vypovídali shodně a pouze jeden svědek, odsouzený J. H., vypovídal odlišně, když nasypání pervitinu do kávy zcela přirozeně popřel. Popřel však rovněž přípravu kávy, což by podle žalobce nedávalo smysl, pokud by neměl co skrývat. Dále žalovaný chybně vyhodnotil skutečnost, že pervitin je drahý. Z toho totiž pro žalobce vyplývá, že je pro něj nedostupný, neboť žalobce žádné příjmy nemá, naopak odsouzený H. v den intoxikace žalobce prodal své boty značky Nike a měl tak peníze na drogu. K tomu však žalovaný nepřihlédl. Žalovaný nepřihlédl ani k tomu, že s odsouzeným H. měl žalobce spor, neboť odsouzený H. porušoval pravidla ložnice, což mu žalobce vytkl. Žalovaný se nezabýval tím, že není prokázán způsob, jak se látka do těla dostala. Nezabýval se ani zaviněním žalobce. Jeho závěr o tom, že musel chuť drogy poznat, neboť je bývalý narkoman, je nepodložený. Jedná se o odborný závěr, ke kterému by se musel vyjádřit znalec.
4. Žalobce dále namítl porušení presumpce nevinu a zásady in dubio pro reo, když žalovaný důkazy vyhodnotil tak, že nejsou s to „prokázat nevinu“.
5. Konečně žalobce namítl, že výroková část napadeného rozhodnutí je nepřezkoumatelná, neboť neobsahuje označení žalobce.
6. Žalovaný s žalobou nesouhlasil a navrhl její zamítnutí. Nezpochybňuje-li žalobce věrohodnost laboratorního vyšetření odebraného biologického vzorku (moči) a nenamítá-li, že by odebraný biologický vzorek byl kontaminován, je nepochybné, že požil drogu. Žalobce nezpochybňuje ani výskyt zakázaných návykových látek na ubytovně, neboť v písemném podání z 24. 8. 2016 adresovanému speciálnímu pedagogovi Věznice Heřmanice Mgr. M. uvádí hned v prvním odstavci, že s odsouzeným H. měl spory kvůli

nerespektování dohody, že „na cimru nebude nosit drogy“. Kromě rozporných výpovědí svědků neexistuje žádný důkaz, materiál či písemnost, které by vedly ke změně rozhodnutí o uložení kázeňského trestu tak, že kázeňský přestupek nebyl spáchán. Žalovaný ani Věznice Heřmanice nemají žádné materiály, které by jakkoli vyvinily žalobce ze zneužití omamné a psychotropní látky ve věznici. Žalovaný podtrhl, že hodnocení důkazů je plně v kompetenci odborného pracovníka žalovaného, speciálního pedagoga Mgr. M.. Žádný důkazní prostředek nepotvrdil žalobcovu domněnku, že omamnou psychotropní látku přimíchal žalobci do kávy odsouzený H., protože neexistuje laboratorní rozbor zbytku vypité kávy. Žalobce byl dlouholetým uživatelem pervitinu a jako jeho pravidelný konzument musel při popíjení kávy typickou chuť drogy poznat. Dále se žalovaný vyjádřil k výši trestu.

7. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalovaného žalobci, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná; ve věci rozhodl bez jednání podle § 76 odst. 1 s. ř. s.
8. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že dne 18. 7. 2016 v 15:45 hodin bylo u žalobce na základě podezření ze zneužití omamných a návykových látek provedeno testování tělních tekutin (moči) a vzhledem k tomu, že orientační detekční soupravou byla vykázána pozitivita na zneužití pervitinu, byl odebraný vzorek postoupen k toxikologickému vyšetření do toxikologické laboratoře Ústavu soudního lékařství FN sP v Ostravě-Porubě, kde byla prokázána pozitivita na metamfetamin a amfetamin. Žalobci nebyly zjištěné látky lékařem zdravotnického střediska Věznice Heřmanice ordinovány. Žalobce se k věci vyjádřil tak, že si není vědom toho, že by omamné látky požil, nicméně by měl spory s odsouzeným J. H. Žalobce jako mluvčí zakázal J. H. nosit na ložnici drogy a pro nerespektování tohoto pokynu jej vyzval, aby si zařídil přemístění na jinou ložnici. Den předtím, než byla u žalobce zjištěna kontaminace, se s ním J. H. snažil udobřit a nabídl mu kávu, což žalobce vnímal jako přátelské gesto. Nyní má žalobce za to, že káva byla pouze záminkou, aby mu mohl podstrčit drogu. Žalobce na drogu neměl peníze, naopak J. H. krátce před posuzovanou událostí prodal své boty Nike a peníze tedy měl. K věci byli vyslechnuti svědci, T. W. K., P. P., I. Z. a J. H., přičemž T. W. K. uvedl, že viděl, jak J. H. nabídl žalobci kávu, kterou žalobce vypil a P. P. uvedl, že viděl, jak J. H. do kávy z papírku něco sype, pravděpodobně cukr; I. Z. nic neviděl a nevěděl. J. H. popřel, že by žalobce jakoukoliv kávu uvařil. Dne 2. 9. 2016 rozhodl speciální pedagog Mgr. M. M. tak, že žalobce porušil stanovenou kázeň a pořádek, požil návykovou látku a byl mu uložen kázeňský trest celodenního umístění do uzavřeného oddělení na 3 dny nepodmíněně. Rozhodnutí bylo vystavěno na tom, že v moči žalobce byla zjištěna přítomnost metamfetaminu a amfetaminu, a z čehož speciální pedagog dovodil, že vina žalobce byla bez pochybností prokázána. Výpovědi svědků K. a P. považoval za nedůvěryhodné, neboť se jedná o mnohokrát soudně trestané osoby a na jejich svědectví nelze brát zřetel. Skutkovou verzi žalobce shledal speciální pedagog za účelovou, přihlédl k tomu, že žalobce je odsouzen za trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů a že v minulém výkonu trestu odnětí svobody také užil omamnou a psychotropní látku pervitin, měl dlouhodobé závažné problémy s užíváním drog – především pervitinu,

které aplikoval injekčně, a nad to je žalobce osobou s výraznou tendencí k využívání druhých lidí ve svůj prospěch a rovněž používající při prosazování vlastních zájmů. Jeho informaci ohledně bot považoval speciální pedagog za bezpředmětnou.

9. Proti odsouzení podal žalobce stížnost. Nesouhlasil s vyhodnocením výpovědi odsouzených P. P. a T. K. jako nevěrohodné z důvodu, že se jedná o mnohokrát trestané osoby. Zdůraznil, že byl cíleně testován poté, co J. H. manipuloval s kávou, kterou žalobce vypil. Předtím prodal při návštěvě své nové sportovní boty, takže měl peníze na pořízení pervitinu.
10. Žalovaný v napadeném rozhodnutí stížnost zamítl. Dospěl k názoru, že speciální pedagog posoudil důkazy a hodnotil je v souladu se svou pravomocí, do které patří mj. připustit nové důkazy nebo za dostačující považovat ty již provedené. Navržené důkazní prostředky ze strany žalobce nepovažoval žalovaný za významné pro podporu argumentace žalobce natolik, aby mohl být vysloven soud o jeho nevině, resp. aby jeho vina byla zpochybněna. Výpovědi svědků K., P. a H. jsou ve vzájemném rozporu, když svědci K. a P. uváděli, že odsouzený H. předal žalobci hrnek kávy, do kterého nasypal z papírku nějakou látku, pravděpodobně cukr a přitom odsouzený H. toto jednání popírá. Podle závěru žalovaného na těchto důkazech „nelze stavět nevinu žalobce“. Byla-li u žalobce zjištěna pozitivita a přítomnost metamfetaminu a amfetaminu v moči, nemůže žádný důkazní prostředek potvrdit prezentovanou domněnku, že J.H. údajně přimíchal žalobci do kávy pervitin, neboť nebyl proveden rozbor zbytku kávy a vzhledem k tomu, že žalobce je dlouholetým uživatelem pervitinu, měl jeho typickou chuť v kávě rozeznat.
11. Podle § 44 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu (dále jen „zákon o výkonu trestu“), *kázeňským přestupkem je zaviněné porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti pořádku a kázně během výkonu trestu*. Podle § 52 odst. 1 zákona o výkonu trestu, *odsouzený má právo do 3 dnů ode dne oznámení rozhodnutí o uložení kázeňského trestu podat proti němu stížnost. Odkladný účinek má jen stížnost proti uložení kázeňského trestu propadnutí věci*.
12. Krajský soud se nejprve zabýval nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí pro neoznačení žalobce v jeho výroku. Napadené rozhodnutí vychází a odkazuje na prvostupňového rozhodnutí, kde žalobce označen je. Obě rozhodnutí mají stejná jedací čísla. Řízení podle zákona o výkonu trestu je vystavěno na apelačním principu, kde prvostupňové řízení a stížnostní řízení tvoří jeden celek, což platí i pro rozhodnutí v těchto stupních vydaná (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2010 č. j. 2 As 83/2009-239 nebo rozhodnutí ze dne 20. 3. 2014 č. j. 6 As 60/2013-33). Žalobce v napadeném rozhodnutí není v jeho výroku označen, nicméně již v první větě odůvodnění označen je jako „odsouzený M.“, což ve spojení s řádným označením žalobce v prvostupňovém rozhodnutí vede podle názoru krajského soudu k dostatečné určitosti napadeného rozhodnutí. Jak se vyjádřil Ústavní soud i Nejvyšší správní soud, na rozhodování o kázeňských trestech nelze klást nároky srovnatelné s jinými rozhodnutími správních orgánů nebo soudů, neboť v kázeňském řízení vystupuje významněji požadavek na flexibilitu rozhodování a snaha udržovat pořádek a bezpečnost ve věznicích v reálném čase (viz např. usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3239/09 ze dne 4. 2. 2010, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2014, č. j. 2 As 101/2014-26). Krajský soud proto

uzavřel, že byť rozhodnutí žalovaného trpí vadou tím, že v něm není žalobce jednoznačně identifikován, jedná se o vadu, která nevede k nepřezkoumatelnosti tohoto rozhodnutí, neboť je identifikace žalobce dostatečná ve spojení prvo a druhostupňového rozhodnutí. Tuto žalobní námitku krajský soud neshledal důvodnou.

13. Dále se krajský soud zabýval námitkou, že vybudováním napadeného rozhodnutí na poněkud odlišných argumentech, než bylo vybudováno rozhodnutí prvostupňové, došlo k porušení principu dvojinstančnosti řízení. Krajský soud s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2014 č. j. 2 As 101/2014-26 podotýká, že zásada dvojinstančnosti řízení znamená, že řízení probíhá ve dvou stupních (instancích), přičemž řízení a rozhodnutí správního orgánu I. stupně podléhá kontrole odvolacího orgánu. Tato zásada však neznamená, jak se mylně domnívá žalobce, že každý vyslovený závěr vyslovený jednou instancí musí být vždy prověřen a akceptován instancí vyšší. Dvojinstančnost totiž zajišťuje nejen dvojí posouzení věci, ale je také cestou k nápravě a k odstranění vad, které se vyskytly v řízení před prvním stupněm (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007-75), což by při výkladu žalobce nebylo možné. Lze tak uzavřít, že dvojinstančnost řízení v posuzované věci porušena nebyla, neboť stěžovatel využil stížnosti jako řádného opravného prostředku proti prvostupňovému rozhodnutí a v napadeném rozhodnutí o této stížnosti se žalovaný se stížnostními námitkami – za použití vlastních argumentů – vypořádal.
14. K žalobní námitce nedostatečného posouzení zavinění žalobce krajský soud uvádí, že shora citovaný § 46 odst. 1 zákona o výkonu trestu neklade žádný požadavek na formu zavinění, pouze obecně stanoví, že kázeňským přestupkem je zaviněné porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti. Postačuje tak zavinění z nedbalosti. Je nesporné, že žalobce měl v moči látky, které nasvědčují, že užil pervitin. Podle § 28 odst. 3 písm. b) zákona o výkonu trestu je přitom *zakázáno vyrábět, přechovávat a konzumovat alkoholické nápoje a jiné návykové látky*. Užil-li by žalobce pervitin, který je návykovou látkou, jednal by minimálně nedbale a zavinil tak porušení své zákonné povinnosti. Krajský soud tak uzavírá, že za situace, kdy zákon nevyžaduje jinou formu zavinění, postačí konstatování o porušení povinnosti ve formě nedbalostního zavinění a žalobní námitka tak rovněž není důvodná (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j. 2 As 101/2014-26 z 5. 12. 2014).
15. Krajský soud se dále zabýval vznesenou námitkou porušení zásady presumpce neviny a zásady *in dubio pro reo*. S touto námitkou úzce souvisí námitka nesprávného hodnocení důkazů. Není pochyb o tom, že kázeňské řízení je řízení sankční, ve kterém se uplatňují stejné zásady jako v trestním právu, mezi nimi právě zásada presumpce neviny a zásada *in dubio pro reo*. Zkoumá se tu totiž oprávněnost trestního obvinění v širším slova smyslu, jak je chápe článek 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 21/04 z 26. 4. 2005).
16. K principu presumpce neviny se vyjádřil např. Ústavní soud v nálezu ze dne 16. 6. 2011, sp. zn. I. ÚS 864/11 tak, že *„princip presumpce neviny vyžaduje, aby to byl stát, kdo nese konkrétní důkazní břemeno. Existují-li jakékoliv rozumné pochybnosti, nelze je vyložit v neprospěch obviněného, resp. obžalovaného, ale naopak je nutno je vyložit v jeho prospěch. Z principu presumpce neviny plyne pravidlo in dubio pro reo, dle kterého, není-li v důkazním*

řízení dosaženo praktické jistoty o existenci relevantních skutkových okolností, tedy jsou-li přítomny důvodné pochybnosti ve vztahu ke skutku či osobě pachatele, jež nelze odstranit ani provedením dalšího důkazu, nutno rozhodnout ve prospěch obviněného. Jakkoli vysoký stupeň podezření sám o sobě není sto vytvořit zákonný podklad pro odsuzující výrok“ (viz bod 17. nález).

17. Krajský soud přisvědčuje závěru žalobce, že obě zásady byly v případě žalobce a v posuzovaných rozhodnutích porušeny. Jak prvostupňové, tak druhostupňové rozhodnutí je totiž vystavěno na přesně opačné zásadě, a to, že je to žalobce, kdo má prokázat svou nevinu. Tento výchozí pohled se pak odráží v argumentaci k závěru o vině žalobce a slovně je v napadeném rozhodnutí vyjádřen takto: *„žádný z těchto důkazních prostředků neměl pro podporu argumentace odsouzeného M. takový význam, aby mohl být vysloven soud o jeho nevině, resp. aby byla jeho vina zpochybněna“, „uvedené důkazy jsou tak v určitém rozporu a nelze na nich stavět nevinu odsouzeného M.“*. Provedenými důkazy bylo nezpochybnitelně zjištěno pouze to, že v moči žalobce byla nalezena látka metamfetamin a amfetamin. Ostatní důkazy – výpovědi svědků – jsou, jak žalovaný uvádí, ve vzájemném rozporu, nicméně tento rozpor žalovaný hodnotí proti smyslu zásady presumpce neviny tak, že z tohoto důvodu „neprokazují nevinu“, ačkoliv prokázána musí být vina žalobce. Nadto, dva svědci, kteří neměli žádný vztah k posuzované věci (žádný vztah z rozhodnutí ani ze spisu nevyplývá), uvedli skutečnosti nasvědčující skutkové verzi žalobce, pouze J. H. vypovídal odchylně, žalovaný se však nijak nezabýval tím, že tento svědek by si opačnou výpovědi přivodil řízení o kázeňském přestupku. Přesto žalovaný bez dalšího označil skutkovou verzi žalobce za účelovou. Speciální pedagog ani žalovaný se dále nezabývali tím, jakým způsobem se nalezené látky do těla žalobce dostaly. Nebyly zjištěny žádné indicie k tomu, zda je žalobce užil injekčně či jinak. V napadeném rozhodnutí není ani uvedeno – a ze spisu tato skutečnost nevyplývá – z jakého důvodu byl žalobce na přítomnost návykových látek zkoumán. Za této situace, pokud žalobce tvrdí, že mu jiný odsouzený nabídl kávu, do které měl být vsypán nějaký bílý prášek, původně považovaný za cukr, a pokud dva svědci potvrzují, že mu tato osoba kávu uvařila, jedná se minimálně o indicii, která měla vést k dalšímu dokazování; stejně tak se žalovaný i speciální pedagog v takovém případě měli zabývat tvrzenými spory mezi žalobcem a J. H. a tvrzeným prodejem bot, což mělo vést k získání peněžních prostředků k nákupu drogy. Nepodařilo-li by se rozpory v zjištěném skutkovém stavu odstranit, popř. existovaly-li by pochybnosti o vině žalobce, bylo by nutné postupovat podle zásady *in dubio pro reo*. V posuzovaném případě pouze ze samotné přítomnosti těchto látek v moči žalobce nelze dojít k závěru o porušení zákonem stanovené povinnosti nekonzumovat jiné návykové látky žalobcem. Za situace, kdy se žalovaný nezabýval dostatečně žalobcovou verzí o možné intoxikaci ve formě podané kávy, nezabýval se okolnostmi, zda odsouzený H. vskutku žalobci podal kávu obsahující bílý prášek, nezabýval se možností, že odsouzený H. prodal boty s úmyslem získat pervitin, chybně hodnotil důkazy v rozporu s zásadou presumpce neviny a konečně uzavřel, že žalobce musel pervitin v kávě cítit, aniž by vysvětlil, proč má za to, že pervitin má chuť, způsobitou přehlúšit chuť kávy, což je nepochybně otázka odborná, jeho rozhodnutí trpí vadou podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkový stav nemá oporu v provedeném dokazování (ohledně zjistitelnosti pervitinu v kávě) a vyžaduje zásadní doplnění dokazování. Krajský soud proto napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 s. ř. s. zrušil a v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

18. Krajský soud zrušil současně i rozhodnutí správního orgánu I. stupně, což je postup předvídaný ustanovením § 78 odst. 3 s. ř. s., a to z důvodu, že shodné vady, jako napadené rozhodnutí, vykazuje už rozhodnutí provostupňové.
19. Vzhledem k tomu, že v řízení byl plně procesně úspěšný žalobce, vzniklo mu v souladu s ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení. Náklady řízení žalobce podle obsahu spisu spočívají v nákladech právního zastoupení advokátem, který byl žalobci ustanoven usnesením krajského soudu ze dne 13. 10. 2016, č. j. 22 A 138/2016 – 18, a v okamžiku vyhlášení rozsudku nebyly dosud známy. Krajský soud proto zavázal procesně neúspěšného žalovaného k náhradě těchto nákladů řízení žalobce státu podle § 149 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), s tím, že výše nákladů bude určena v samostatném unesení (§ 61 odst. 2 s. ř. s.).
20. Vzhledem k tomu, že plně procesně úspěšný žalobce by osvobozen od soudních poplatků, krajský soud zavázal podle § 2 odst. 3 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, žalovaného k zaplacení soudního poplatku za žalobu, který podle Sazebníku poplatků, položky 18, bod 2 činí 3 000 Kč, a za odkladný účinek žaloby, který činí podle položky 20 částku 1 000 Kč. Lhůtu k zaplacení soud stanovil v souladu s ustanovení § 160 odst. 1 o. s. ř., neboť tato lhůta je přiměřená možností žalovaného.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 8. února 2018

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu